

Oddelek za filozofijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
in projekt Heglova politična metafizika
vljudno vabita na serijo predavanj, ki jih bo imel

Tobias Rosefeldt

Humboldtova univerza v Berlinu

Avtonomija kot princip

Kantova teorija moralne normativnosti

(ponedeljek, 15. maja 2023 ob 18h, Vodnikova domačija Center)

Kantovo hilomorfično pojmovanje avtonomije

(torek, 16. maja 2023 ob 19h, FF, pred. 426)

Svoboda in zapoved

(sreda, 17. maja 2023 ob 18h, FF, pred. 15)

Predavanja bodo v angleščini

Tobias Rosefeldt je študiral filozofijo, grecistiko in germanistiko v Münchnu, Berlinu in Oxfordu in promoviral leta 1999 v Münchnu. Po namestitvah v Heidelbergu, New Yorku in Hamburgu in prvi profesuri na univerzi v Konstanci je od leta 2010 profesor za nemško klasično filozofijo na Humboldtovi univerzi v Berlinu. Napisal je monografijo *Logični jaz. Kant o vsebini pojma samega sebe* (Berlin in Dunaj 2000) in številne članke o Kantovi in pokantovski filozofiji ter sodobni metafiziki in filozofiji jezika

*Avtonomija kot princip: Kantova teorija moralne
normativnosti // 15. maj 2023*

Kantova etika avtonomije se bere kot uresničitev obljube, ki jo je nekoč dala kača v raj: »Eritis sicut deus – Postali boste kakor Bog.« Če je prej veljalo, da imajo brezpogojne moralne zapovedi svojo normativno moč le od tod, da nam jih je z vso svojo avtoriteto predpisal Bog, Kant zagovarja stališče, da imajo lahko brezpogojno veljavo le tisti zakoni, ki si jih damo sami. V predavanju bomo skušali ugotoviti, kakšni razlogi so Kanta privedli do takšne trditve in kako naj jo razumemo, da ne bi postala očitno nesmiselna. Gotovo bi bila absurdna trditev, da si lahko prosto izberemo, katera naj bi bila tista pravila, ki so kot moralna pravila zavezujoča za vse. Toda kako naj potem razumemo trditev, da si kot avtonomna bitja dajemo zakon sami. In celo če si zakon lahko damo sami, ali nismo v vsaj enaki meri tudi tisti, ki kot svobodni ta zakon lahko kršimo? In kako smo pravzaprav lahko oboje hkrati?

*Kantovo hilomorfično pojmovanje avtonomije // 16. maj
2023*

Ideja avtonomije oz. samozakonodaje je osrednjega pomena za celotno Kantovo praktično filozofijo. Toda kaj pomeni, da si volja ali praktični um daje zakon sama? Na predavanju bom obravnaval nekaj novejših odgovorov na to vprašanje in pokazal, da ne morejo utemeljiti Kantovega glavnega argumenta za stališče, da morajo morali zakoni izhajati iz naše lastne volje. V nadaljevanju bom nato predstavil alternativni model samozakonodaje. Po tem modelu, ki se opira na Kantovo hilomorfično pojmovanje zmožnosti, avtonomija ni toliko značilnost človeški akterjev, temveč človeških zmožnosti. Zmožnosti so avtonomne, če le lahko na podlagi svoje lastne apriorne forme utemeljijo svojo lastno apriorno vsebino. Ta model bom vpeljal na podlagi Kantovih izvajanj o avtonomiji spoznavne zmožnosti in potem pretresel možnost, kako bi ta model prenesel na področje praktičnega uma, t.j. volje.

Svoboda in zapoved // 17. maj 2023

Po Kantu je za kategorične imperative moralnosti bistvenega pomena, da ne izhajajo iz kake tuje avtoritete, temveč iz lastne volje. Izražali naj bi zgolj to, kar hoče 'naše dejansko samstvo'. Toda ko storimo ali ne storimo tega, kar nam nalaga moralna zapoveda, smo še vedno mi tisti, ki to svobodno storimo. Da bi lahko mislil to dvojno vlogo našega jaza v odnosu do moralne zavezujočnosti, je Kant vpeljal nekatere dihotomije: razlikoval je 'homo noumenon' od 'homo phaenomenon' in avtonomno 'voljo' od 'samovolje' oz. zmožnosti izbire. V predavanju bom obravnaval razloge za vpeljavo teh dihotomij in izrazil nekaj dvomov, ali res rešijo probleme, zaradi katerih so bile vpeljane. Na koncu bom na kratko pojasnil, v kakšnem smislu lahko Heglovo analizo volje v uvodu k Orisu filozofije pravice